

Vraag nr. 233
van 22 juni 2005
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Faciliteitengemeenten – Franstalige onderwijzers

Tijdens de vorige legislatuur was er tegenspraak tussen de toenmalige minister van Onderwijs en de minister van Binnenlandse Aangelegenheden met betrekking tot de wettelijkheid van de benoeming van leerkrachten voor het Franstalig faciliteitenonderwijs.

De minister van Binnenlandse Aangelegenheden schorste bij herhaling benoemingsbesluiten van de gemeenteraden van leerkrachten die niet beschikten over het nodige diploma om hun tweetaligheid te bewijzen. De minister van Onderwijs was het hier niet mee eens.

Graag vernam ik de beleidsvisie van de minister terzake. Kan hij tevens preciseren of dit ook de visie van de hele Vlaamse Regering is?

Werden er deze legislatuur al benoemingsbesluiten voor Franstalige leerkrachten in het faciliteitenonderwijs geschorst?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan vice-minister-president Vandenbroucke (vraag nr. 233) en minister Keulen (nr. 221).

Antwoord

1. Zoals de vraagsteller stelt heeft de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant de laatste jaren ettelijke gemeenteraadsbeslissingen met betrekking tot de benoeming en recentelijk ook de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur van onderwijspersoneel van de Franstalige gemeentelijke basisscholen in de Vlaamse Rand rond Brussel geschorst. Nadien volgde, bij handhaving van de beslissing door de betrokken gemeenteraad, in regel een vernietiging ofwel ambtshalve, dan wel door de gouverneur of de door minister bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden.

Dit gebeurde voor zover mij bekend, onder meer :

- in het schooljaar 1999/2000 voor de gemeente Wezembeek-Oppeem;

- in het schooljaar 2000/01 voor de gemeenten Drogenbos en Wezembeek-Oppeem;
- in het schooljaar 2001/02 voor de gemeenten Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wemmel;
- in het schooljaar 2002/03 voor de gemeenten Kraainem en Linkebeek;
- in het schooljaar 2003/04 voor de gemeente Linkebeek;
- in het schooljaar 2004/05 voor de gemeente Wezembeek-Oppeem.

Een volledige lijst van deze raadsbeslissingen en de stand van zaken met betrekking tot schorsings- en vernietigingsbesluiten kan bezorgd worden door mijn collega bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden die het toezicht over de gemeenten in zijn bevoegdheid heeft.

Wat het departement Onderwijs betreft, kan ik bevestigen dat er deze legislatuur geen benoemingsdossiers betreffende de Franstalige scholen in Vlaanderen werden overgemaakt. Mogelijk speelt hier mee dat sinds 1 september 2003 het eerst aangesteld zijn als tijdelijke met een aanstelling voor doorlopende duur (T.A.D.D.) een benoemingsvoorwaarde is.

2. Uit het antwoord op de schriftelijke vraag nr.1 van 4 augustus 2004 van de vraagsteller aan mijn collega, de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering maak ik op dat wat de beslissing van de gemeenteraad van Linkebeek van 26 januari 2004 betreft, de gouverneur geen klacht had ontvangen. De gouverneur had het raadsbesluit niet opgevraagd binnen de termijn van dertig dagen, zodat het betwistbare raadsbesluit bijgevolg uitvoerbaar werd.

In voornoemd antwoord meldt mijn collega tevens dat hij, om te vermijden dat een dergelijke situatie zich nog zou voordoen, schriftelijk opdracht had gegeven aan de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant om voortaan systematisch alle benoemingsbesluiten in het Franstalig lager onderwijs in de Vlaamse Randgemeenten op te vragen, te controleren op hun wettelijkheid en, zo nodig, te schorsen in hun uitvoering.

In een brief van 2 december 2004 aan mijn administratie verwijst de heer gouverneur naar

het schrijven van 5 oktober 2004 van mijn collega.

Aangezien het schorsingsbesluit van de gouverneur van 27 oktober 2004 ten aanzien van de raadsbeslissing van de gemeente Wezembeek-Oppem, anders dan alle voorgaande beslissingen geen benoemingen betreft, maar tijdelijke aanstellingen van doorlopende duur, verantwoordt de gouverneur in zijn schrijven tevens deze uitbreiding.

Tot oktober 2004 werden enkel de benoemingen in het Franstalig onderwijs systematisch gecontroleerd en indien niet voldaan werd aan de bestuurstaalwet door de gouverneur geschorst. In wezen gelden ook voor tijdelijke statutaire en zelfs voor contractuele aanstellingen door een gemeentebestuur dezelfde taalvoorwaarden als voor een vaste benoeming.

Maar omdat het definitieve standpunt van de Raad van State betreffende deze problematiek nog niet gekend is, werden in afwachting van een uitspraak ten gronde door de Raad van State enkel de vaste benoemingen, die een onherroepelijk karakter hebben, tegengehouden.

De gouverneur en de minister bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden voeren derhalve binnen hun toezichtsfunctie de facto een gedoogbeleid ten aanzien van de tijdelijke aanstellingen.

De tijdelijke aanstellingen tot en met het schooljaar 2003-2004 gebeurden in de betrokken gemeenten voor maximum één schooljaar.

Met ingang van het schooljaar 2004-2005 begonnen één van deze gemeentebesturen ook over de schooljaren heen doorlopende tijdelijke aanstellingen van doorlopende duur (T.A.D.D.) toe te kennen.

Een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur is een benoemingsvoorwaarde.

De gouverneur stelt dat deze beslissingen niet langer vatbaar voor schorsing vatbaar zouden zijn na de in het toezichtsdecreet van 28 april 1993 bepaalde toezichtstermijn.

De gouverneur is van mening dat dit uiteraard zijn gevolgen zou hebben voor de personeelsleden die voor onbepaalde duur zouden aangesteld zijn in het Franstalig (gemeentelijk) onderwijs in de Vlaamse Rand, terwijl ze mogelijk niet aan de vereisten van de bestuurstaa wet voldoen.

Daarom zullen sinds de toepassing van de T.A.D.D.-regeling door de gouverneur aan de gemeentebesturen van de randgemeenten: naast alle vaste benoemingen, ook alle gemeenteraadsbeslissingen inzake T.A.D.D. systematisch opgevraagd en zonodig geschorst worden in hun uitvoering.

3. In zijn vraagstelling sluit de Vlaamse volksvertegenwoordiger zich minstens schijnbaar s.an bij een aantal suggestieve opmerkingen, die de betrokken gemeentebesturen en de betrokken personeelsleden als middel ontwikkeld hebben in hun annulatiebesluiten ingediend bij de Raad van State.

Mijn ambtsvoorganger zou het niet eens geweest zijn met de visie van de ministers Sauwens en Van Grembergen bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden en geen rekening gehouden hebben met de schorsings- en vernietigingsbeslissingen.

Ik zal niet ontkennen dat er bij de respectievelijke administratie bevoegd voor Onderwijs en Binnenlandse Aangelegenheden diverse bezorgdheden gespeeld hebben.

De administratie bevoegd voor Onderwijs is meer gericht op de toepassing van de onderwijstaal wet van 30 juli 1963 en de administratie bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden op de toepassing van de bestuurstaalwet, het K.B. van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

Het was hoe dan ook de bezorgdheid van mijn ambtsvoorganger dat een blinde toepassing van de taalwetten er toe zou leiden dat ook quasi alle statutaire tijdelijke en contractuele aanstellingen zouden geschorst, dan wel vernietigd worden en het departement Onderwijs elke subsidiëring, inclusief de bezoldiging van quasi alle tijdelijke leerkrachten zou moeten stopzetten. Wat de leefbaarheid van de betrok-

ken scholen ernstig in het gedrang zou brengen omdat slechts een tiental personeelsleden uit deze scholen zoals voorzien in de bestuurstaalwet een Nederlandstalig diploma bezitten, dan wel een bewijs van taalkennis Nederlands voor niveau 2+ bij SELOR behaald hebben.

Het behalen van het getuigschrift van de grondige kennis van het Nederlands bij de examencommissie ingericht door het departement Onderwijs zoals voorzien in de onderwijstaalwet (behaald door ongeveer een derde van de personeelsleden), voldoet niet om de kennis van het Nederlands als bestuurstaal te beuizen.

Op zich zou de stopzetting van de subsidiëring de betrokken gemeentebesturen overigens niet ontlasten van de verplichting opgelegd in artikel 7 §3 B van de federale wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken om op vraag van voldoende (16) ouders die per onderwijsniveau aan de wettelijke voorwaarden voldoen, onderwijs in het Frans te organiseren. In de onderstelling dat de betrokken schoolbesturen niet zouden voldoen aan de erkennings- en subsidiëringvoorwaarden vermeld in de artikelen 62 en 68 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en ze daarom geen toelagen meer zouden ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap, zouden de betrokken besturen toch op eigen kosten Franstalig onderwijs moeten organiseren. Zij het ook dat ook dan de op de gemeenten toezichthoudende overheid elke contractuele of statutaire aanstelling aan de bestuurstaalwet zou toetsen en in de meeste gevallen schorsen en vernietigen.

Ook dan zou het de facto onmogelijk zijn om het door de federale wetgever nadrukkelijk voorziene faciliteitenonderwijs in te richten.

Het is dan ook begrijpelijk dat mijn ambtsvoorganger, onder meer t.a.v. de bijkomende vragen die de Vlaamse volksvertegenwoordiger stelde naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Van Vaerenbergh op 25 mei 2000 en van de interpellatie van de heer Christian Van Eyken op 8 juni 2000 geen nadrukkelijk standpunt innam in deze inderdaad gevoelig liggende en zeer complexe juridische problematiek, waarover de administraties On derwijs en Binnenlandse Zaken een ander inzicht hadden. Mijn ambtsvoorganger bracht haar intentie naar voor om samen met haar collega bevoegd

voor Binnenlandse Aangelegenheden de Vaste Commissie voor Taaktoezicht te raadplegen.

Een door de vraagsteller ingediende met redenen omklede motie werd door de plenaire vergadering van het Vlaams parlement op 21 juni 2000 verworpen. Dit gebeurde eveneens met de met redenen omklede motie van de vraagsteller op 6 november 2002.

Uiteindelijk zagen mijn ambtsvoorganger en de minister van Binnenlandse Aangelegenheden af van een vraag aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht omdat ondertussen de betrokken gemeentebesturen een annulatieberoep bij de Raad van State hadden ingediend en men daarom de uitslag van het geding bij de Raad van State diende af te wachten. Dit werd aan de vraagsteller medegedeeld op zijn schriftelijke vraag nr.150 van 28 juni 2000 gericht aan de minister van Binnenlandse Aangelegenheden.

Ondanks het verschillend uitgangspunt van hun administraties, waren mijn ambtsvoorganger en de ministers bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden het ook hoe dan ook eens wat de niet-tegenstelbaarheid van geschorste, dan wel vernietigde gemeenteraadsbeslissingen betreft ten aanzien van het departement Onderwijs.

In haar antwoord op de schriftelijke vraag nr.99 van 6 juni 2002 stelde mijn ambtsvoorganger zeer duidelijk: "Aangezien het departement aan een geschorste benoeming geen uitvoering kan geven, blijven de betrokken leerkrachten ten aanzien van de subsidiërende overheid tijdelijk aangestelde personeelsleden".Eenzelfde standpunt werd ingenomen door de minister van Binnenlandse Aangelegenheden op de vraag nr 154 van 25 april 2003 van de Vlaamse volksvertegenwoordiger: geschorste beslissingen zijn niet uitvoerbaar.

Omgekeerd zijn gemeenteraadsbeslissingen die niet door de toezichthoudende overheid geschorst, dan wel vernietigd zijn wel uitvoerbaar en tegenstelbaar aan het departement Onderwijs. Zij het dat specifiek voor het bestuurspersoneel en het administratief personeel het departement Onderwijs nog eens extra nagaat of aan de bestuurstaalwet werd voldaan.

4. Hierboven heb ik er op gewezen dat de betrokken gemeentebesturen en in een aantal gevallen de betrokken personeelsleden een annulatieberoep hebben ingediend bij de Raad van State en dat zowel de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de ministers bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden als de minister bevoegd voor Onderwijs hun definitieve stellingname hebben opgeschort tot de definitieve uitspraak van de Raad van State.

Onverminderd de arresten nr. 74.028 van 2 juni 1998 (Voeren) en 74.029 van 2 juni 1998 (Drogenbos) waarin de Raad van State stelt dat de verzoekers als gemeenteambtenaren onderworpen zijn aan de bestuurstaalwet, heeft de Raad van State nog geen definitieve uitspraak ten gronde uitgesproken over de schorsing, dan wel vernietiging van de gemeenteraadsbeslissingen die ik hierboven vermeld heb.

Het arrest nr. 110.937 van 3 oktober 2002 (Drogenbos) stelt dat het enig aangevoerde middel prima facie niet tot nietigverklaring van de bestreden ministeriële beslissing kan leiden. De vordering tot schorsing van de vernietigingsbeslissing werd verworpen.

De samenhangende arresten nr. 140.803 van 17 februari 2005 (Wezembeek-Oppem), nr. 140.804 van 17 februari 2005 (Wezembeek-Oppem) en nr. 140.805 van 17 februari 2005 (Sint-Genesius-Rode) doen ook nog geen definitieve uitspraak ten gronde, aangezien de Raad van State op basis van de eigen reglementering en de nadrukkelijke vraag van de verzoekende partijen aan het Arbitragehof een aantal prejudiciële vragen heeft gesteld. Deze vragen peilen naar het cumulatief van toepassing zijn van de onderwijz staal wet en de bestuurstaalwet op het onderwijzend personeel van een Franstalige gemeentelijke basisschool in de randgemeenten.

Uiteraard zijn de verslagen van de auditeur en het geheel van de overwegingen van de Raad van State in genoemde arresten wel richtinggevend wat betreft de uiteindelijke besluitvorming, zodat we - tenzij het Arbitragehof een fundamenteel andere weg inslaat - vrij goed kunnen inschatten wat de uiteindelijke uitspraak zal zijn.

Dit zet er ons alleszins toe aan om geen onherroepelijke bestuurshandelingen, zoals vaste benoemingen te valideren.

In afwachting van een definitieve uitspraak van het Arbitragehof en de Raad van State blijven zowel Binnenlandse Aangelegenheden als Onderwijs de hierboven vermelde gezamenlijke gedragslijn volgen, wat betreft de tijdelijke aanstellingen van bepaalde duur.

Wat Onderwijs betreft, betekent dit dat geschorste, dan wel vernietigde benoemingen en aanstellingsbesluiten geacht worden niet-bestaande bestuurshandelingen te zijn en derhalve niet tegenstelbaar zijn ten aanzien van het departement Onderwijs.

Zolang evenwel de toezichthoudende instanties tijdelijke aanstellingen van bepaalde duur niet schorsen, dan wel vernietigen zal het departement Onderwijs de betrokken personeelsleden als tijdelijk personeelslid subsidiëren, voor zover de onderwijsinstelling voldoet aan de artikelen 62 en 68 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de personeelsleden voldoen aan de voorwaarden zoals vermeld in artikel 19 van het decreet rechtspositie gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991 .

5. Gevraagd naar een beleidsvisie, wens ik samen met de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, te verwijzen naar de visie van de ganse Vlaamse regering, zoals deze blijkt uit de regeringsverklaring van 18 mei 2005. De kennis van en het gebruik van het Nederlands in de instellingen van de lokale besturen is voor de Vlaamse regering essentieel.
6. Ten slotte wens ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger mede te delen, dat ik ingaande op de hierboven vermelde prejudiciële vragen door de Raad van State op 17 februari 2005 aan het Arbitragehof gesteld, beslist heb om namens de Vlaamse regering een memorie van tussenkomenst in te dienen bij het Arbitragehof.

De tussenkomenst die de Vlaamse regering in deze zaak kan doen, moet uitgaan van de regeringsverklaring van 18 mei 2005 en moet er op gericht zijn de basisbeginselen van artikel 7 § 3 van de wet van 2 augustus 1963 te vrijwaren: het

verschaffen van taaifaciliteiten die gericht zijn op een integratie van de plaatselijke Franstalige bevolking in de Vlaamse samenleving.

De Vlaamse regering heeft in de zitting van 20 mei 2005 akte genomen van mijn beslissing en beslist tussen te komen in bovengenoemde zaken. Tevens heeft de Vlaamse regering mij als Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs gelast, in naam van de Vlaamse regering, een memorie in te dienen en het geding te voeren.